

[Borghjerg.]

yderste, vilde det vistnok blive umuligt. Men ellers faar Socialdemokratiet, som sagt, ingen Mandater her, og det finder man fuldkommen i sin Orden, medens man absolut maa sikre Venstre et Mandat paa Lolland-Falster og saa i Tilgift et paa Bornholm, foruden at de en Tid endnu har et Mandat paa Færøerne, der slet ikke behøver at staa i Forhold til Partiets samlede Stemmetal i det øvrige Danmark.

Dertil kommer, at selv om det foreliggende Lovforslag i visse Henseender er tiltalende, ganske rationelt formet med de 80 Kredsmandater og 40 Tillægsmandater, saa skal der jo ikke saa stor Forskydning til, for at Resultatet skal blive et helt andet. Nu bliver det det, at Venstre faar tre Mandater for meget. Men jeg har gjort op 13 Kampkredse, hvor Forskellen mellem det største og det næststørste Partis Stemmetal ikke var saa overmaade stor, hvor Stemmemforskellen var under 1 000; tager man disse 13 Kredse, hvor Stemmemforskellen tilsammen er en 7 000—8 000, kan en ringe Forskydning i disse 7 000—8 000 Stemmer, uden at det i øvrigt behøver at paavirke Partiernes samlede Stemmetal, give et helt andet Udslag ved Enkeltmandsvalg og derved gøre, at Antallet af Tillægsmandater paa den Maade bliver utilstrækkeligt.

Jeg skal her nøjes med at nævne de 4 Kredse, hvor Socialdemokratiet fører en haard Kamp, hvis vi bedømmer det fra et Enkeltmandsvalgssynspunkt, med andre Partier: Odense, hvor Socialdemokratiet havde knap 300 Stemmer mere end de Konservative, Kolding, hvor det havde 23 Stemmer flere end de Konservative, og overfor Venstre Nyborg, hvor Stemmemforskellen i Socialdemokratiets Favør var 280, og Fredericia, hvor den var 250, altsaa meget smaa Majoriteter.

Hvis Stemmetallene i disse 4 Kredse forrykkes blot en lille Smule, vil Antallet af Tillægsmandater ikke kunne forslaa til at bøde derpaa. Paa Fyn vilde Socialdemokratiet trods Tabet af 2 Kredsmandater ingen Tillægsmandater faa. De Konservative vilde faa det ene Tillægsmandat, skønt de erobrede et Kredsmandat. I det sydlige Jylland vilde vi, hvis vi tabte to Mandater, ganske vist faa 1 Tillægsmandat til Gengæld, men ikke 2. Nettotabet vilde altsaa paa Fyn blive 2 og i det sydlige Jylland 1, tilsammen 3 Mandater, som Venstre vilde tage, og saa vilde Antallet af Tillægsmandater, hvis vi skulde sikre den forholdsmaessige Repræsentation, som Regeringen ønsker, ikke slaa til.

Der er altsaa en Række aabenbare Fejl ved Lovforslaget, og Udvalgets Arbejde maa i hvert Fald gaa ud paa at afbøde disse aabenbare Fejl.

Jeg skal sluttelig om Socialdemokratiets Stilling til selve Valglovsspørgsmaalet sige, at vi Socialdemokrater, som det fremgik ogsaa af vor Stilling i Valglovskommissionen, slet ikke er blinde for Fordelene ved Enkeltmandsvalg og ogsaa er villige til at gaa med til et Valgsystem paa Enkeltmandsvalgets Grund; hvis der kan sikres i alt Fald en lige saa stor ligelig Repræsentation for alle Anskuelser i Befolkningen som under det nuværende Valgsystem, er vi villige til Forhandling herom. Ministeren var i det Forslag, han forelagde i 1923, inde paa Spørgsmaalet om bevægelige Mandater og foreslog dem. Jeg vil ogsaa mene, at det er et System, der bør overvejes i det Udvalg, som formentlig vil blive nedsat.

Vi ønsker ikke, at Tingets Medlemsantal skal være højere end nødvendigt. Jeg kan saamænd i og for sig godt tænke mig, at et Folketing paa 100 kan være lige saa godt som et paa 150. Jeg skal tilføje, at den Sag ogsaa kan ses fra forskellige Sider, og det kan ikke nægtes, hvad ofte er fremhævet fra visse Sider, at et nogenlunde anseligt Medlemstal nu alligevel giver nok saa stor Udsigt til, at de dygtigste Kræfter kommer frem; der bliver større Mulighed for et Udvalg, end hvis Antallet indsnævres alt for meget.

Det var Grundlovens Mening i 1849 og ogsaa i 1866, at Befolkningens Repræsentation stadig skulde vokse. I 1849 fastslog man en Folketingsmand for hver 14 000 Indbyggere, i 1866 1 for hver 16 000. Men Meningen var en stadig Vækst, og den gamle Opfattelse var, at med den stadige Vækst vilde der sikres Befolkningen i alt Fald den samme Repræsentationsret, som den havde haft tidligere. Man mente egentlig, at jo flere Valgkredse, jo flere Mandater, des større Valg- og Repræsentationsret fik Befolkningen. Det kan heller ikke nægtes, at des større Mulighed bliver der for, at Særanskuelser, mindre Partier, kan gøre sig gældende.

Jeg vil ogsaa fremhæve en Side, som ikke er saa meget omtalt, men som har nogen Betydning: begrænser vi Folketingets Medlemstal alt for stærkt, vil man let komme til at begrænse Folketinget i højere Grad end ønskeligt til det, man kalder Fagpolitikernes Kreds. Der vil blive noget ringere Adgang for dem, man kalder de mere frie Erhverv i Befolkningen: Haandværk, Handel, de liberale Erhverv o. s. v.,